

EĞLENCE ENDÜSTRİSİNDE KADINA ŞİDDET ve MEDYA: MÜZİK SANATÇISI BERGEN ÖRNEĞİ

Mihalis KUYUCU¹

ÖZET

Bu çalışmanın amacı sanat ve eğlence endüstrisinde kadına şiddet olgusuna ve bu olgunun geleneksel medyada işleniş biçimine müzik yorumcusu Bergen örneğinden hareket edilerek vurgu yapmaktır. Kadınlar, sanat dünyasında icra ettiği sanattan çok cinsiyetleri ile değerlendirilmekte ve metalaştırılmaktadır. Eğlence endüstrisinin en önemli kollarından biri olan müzik endüstrisinde üretimde bulunan kadın sanatçılar kariyerleri boyunca farklı sebeplerden kaynaklanan cinsiyet ayırimcılığı, şiddet ve tacizlerle karşı karşıya kalmaktadır. Bu araştırmada Bergen adlı yorumcunun müzik endüstrisine giriş yaptıktan sonra eşinden yaşadığı şiddet incelenmiştir. Araştırmanın ilk bölümünde eğlence endüstrisi kavramı ile ilgili kavramsal tarama yapılmış, eğlence endüstrisinin alt kolu olan müzik endüstrisinde kadının yeri ve Türkiye’de kadına şiddet konusu incelenmiştir. İkinci bölümde ise müzik sanatçısı Bergen’in müzik kariyeri boyunca eşi tarafından kendisine yapılan şiddet araştırılmış ve sanatçının yaşadığı bu şiddetin sonucunda vefat etmesinin geleneksel basında nasıl işlendiği ile ilgili haber taraması yapılmıştır. Bu kapsamda eşi tarafından öldürülen Bergen’in vefat ettiği 14 Ağustos 1989 tarihinden sonra bir hafta boyunca hafta 15 -22 Ağustos 1989 tarihleri arasında yayınlanan gazete haberleri taranmış ve içerik analizi yapılmıştır. Araştırmada Bergen örneği ele alınarak “kadına şiddet” olgusunun ana akım medyada işleniş biçimi ile ilgili eleştirel bir durum saptaması yapılmış ve “kadına şiddet” konusu ile ilgili medyanın rolü tartışmaya açılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Müzik Endüstrisi, Müzik ve Kadın, Medya ve Kadına Şiddet, Bergen.

Kuyucu, Mihalis. "Eğlence Endüstrisinde Kadına Şiddet ve Medya: Müzik Sanatçısı Bergen Örneği". *idil* 3.12 (2014): 53-78.

Kuyucu, M. (2014). Eğlence Endüstrisinde Kadına Şiddet ve Medya: Müzik Sanatçısı Bergen Örneği. *idil*, 3 (12), s.53-78.

¹ Yrd. Doç. Dr. İstanbul Aydın Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo-Televizyon ve Sinema Bölümü, michael(at)michaelshow.net

VIOLENCE TO WOMEN IN ENTERTAINMENT INDUSTRY and MEDIA: MUSIC PERFORMER BERGEN EXAMPLE

ABSTRACT

The aim of this paper is to make emphasize how the traditional printed media use violence to woman on the example of music performer Bergen. Women are mostly regarded with their sexuality more than their artistic performance in entertainment industry. In music industry which is a part of entertainment industry women face violence, discrimination and abuse in their carrier, These things sometimes can cost to the life of a woman. In this search the music performer Bergen and the violence that she faced from her husband has been examined. In the first part of the study there has been a conceptual search on the concept of entertainment, and the subject of violence to women in Turkey. In the second part of the study there has been a research for Bergen and the violence which has caused her to die and how this used as news in traditional press. In this stage there has been done a content analysis for the newspaper printed between 15 th and 22 nd of August 1989 which is the first week of Bergen's death. In the research it has been examined how the printed media use the case of Bergen as an example of "violence to woman" and there has been done a critical determination for discussing the role of media and violence to woman.

Keywords: Music, Entertainment Industry, Music Industry, Music and Woman, Violence to Women, Bergen.

1.Giriş

Tüketim toplumunun her geçen değer kazanması ile beraber boş zaman değerlendirmenin en güncel yolu olan eğlenme yeni bir endüstrinin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Serbest zamanın birer tüketim olgusuna dönüştürülmesi sonucunda gelişen eğlence endüstrisi her geçen gün büyümektedir. Bugün eğlence endüstrisi bireyleri tüketim yapmaya zorlamakta ve bu biçimde endüstriyel boyutunu büyütmektedir. Müzik endüstrisi eğlence endüstrisinin en önemli alt kollarından biri olmuştur. Kadın ise müzik ve eğlence endüstrisinin en büyük başrol oyuncularından biri olmuştur. Kadın bu endüstride her daim karşımıza çıkmaktadır. Bazen bir oryantal dansöz olarak, bazen bir video klipte, bazen bir sahne showunda bazen de bir şarkı sözünde karşımıza çıkan kadın olgusu müzik endüstrisinin vazgeçilmezlerinden olmuştur. Müzik endüstrisinde farklı biçimlerde karşımıza çıkan kadınlar hep aynı ortak paydada yer almıştır. Bu ortak payda kadınları metalaştıran ve onları cinsel açıdan ayırtıran yönlerini ortaya çıkarmıştır. Ötekileşen kadın hem bir cinsel obje olarak algılanmış hem de bu cinsel objenin ikinci sınıf bir vatandaş olarak kalmasına neden olan şiddet kavramının doğmasına neden olmuştur.

Kadına şiddet müzik endüstrisinde çok farklı biçimlerde ortaya çıkmaktadır. Bu bazen fiziki şiddet boyutunda iken bazen de psikolojik şiddet olarak karşımıza çıkmaktadır. Örnek vermek gerekirse, 2009 yılında Türkiye’yi Eurovision Şarkı Yarışmasında temsil eden ve kıyafeti nedeniyle TRT tarafından ağır eleştirilen Hadise’nin kıyafeti yüzünden Türkiye’deki tüm kadın şarkıcılara psikolojik şiddet uygulanmıştır. Hadise’nin kıyafetini beğenmeyen TRT yönetimi o tarihten sonra hiçbir kadını Eurovision Şarkı Yarışmasına yollamamış ve kadınlara negatif ayrımcılık uygulayarak kadına şiddeti psikolojik olarak uygulamıştır. TRT Genel müdürü İbrahim Şahin, Hadise’den sonra bilinçli olarak bir kadın soliste görev vermediklerini şu sözleri ile ima etmiştir : “....İsim vermek istemiyorum... Ben bir yerde bir çıkmaz sokak varsa bir daha o yola girmiyorum. Bir takım cinsiyetlerde tıkanırsak farklılarını deniyoruz !” (<http://www.michaelshow.net> , Erişim Tarihi: 15 Kasım 2013).

Müzik endüstrisi gerek fiziki gerekse psikolojik anlamda kadına şiddetin yoğun yaşandığı bir sektör olarak her geçen gün gelişmektedir. Müzik dünyasına girmek için evlerini terk eden genç kızlar anne ve babalarından hatta eşlerinden fiziki şiddet görmektedir. Fiziki şiddet müzik dünyasının içinde de yoğun bir biçimde görülmektedir. İbrahim Tatlıses’in bayan arkadaşlarına yönelik uyguladığı şiddet defalarca gazetelerin manşetlerinde tarihteki yerini almıştır.

Cinsellikle özdeşleştirilen müzik dünyasında sanatını icra etmek isteyen kadın cinsel kimliğinden dolayı bazen iç, bazen de dış dinamikler tarafından uygulanan şiddetle karşı karşıya kalmaktadır. Bazı durumlarda endüstri içinden gelen bir şiddet, bazı durumlarda ise sanatçının kendi iç çevresinden gelen şiddet onun mesleğini icra etmesine engel olabilmektedir.

Bu çalışmanın örnek konusu olan ve hayatı boyunca eşinden fiziksel şiddet gören Bergen, önce eşi tarafından kendisine atılan kezzap ile bir gözünü kaybetmiş, daha sonra ise kariyerinin zirvesinde olduğu bir dönemde eşi tarafından kurşunlanarak öldürülmüştür. 1989 yılında eşi tarafından öldürülen yorumcu 2010 yılında modacı Özgür Masur tarafından İstanbul Moda Haftası kapsamında yapılan bir defilede “kadına şiddetin simgesi” olmuştur.

2.Eğlence Kavramı

Türk Dil Kurumu’nun Güncel Türkçe Sözlüğü’nde eğlence, “eğlenme işi, sefahat, neşeli ve hoşça vakit geçiren şey ya da kimse” olarak tanımlanmıştır. (www.tdk.gov.tr, Erişim Tarihi: 06.11.2013) Eğlence kelimesinin ise “durmak, kalmak, beklemek” anlamına gelen “eğ” kökünden türediği ve zamanla “gülerek söyleşmek, yiyip içip oynamak, gülüşmek” anlamlarına geldiği düşünülmektedir. Eğlence kavramının kökeni ise Latince “tenere” sözcüğü olup, kişinin keyifli, dengeli ve meşgul tutulması anlamına gelmektedir. (Özdemir, 2005: 23)

Eğlence kavramının üzerinde uzlaşılmış tek bir tanımının olmaması, eğlencenin tanımlamalarını sınıflandırma ihtiyacını doğurmuştur. Bu nedenle eğlence kavramının tanımları nesnel yaklaşım ve öznel yaklaşım olmak üzere iki ana grup altında toplanmaktadır (Varol, 2012: 143) :

Nesnel Yaklaşım: Bu yaklaşım kapsamına giren eğlence tanımları, eğlencenin diğer faaliyetlerden ayrılmasında nesnel ölçütler kullanmaktadır. Nesnel yaklaşıma göre yapılan tanımlardan biri “insanları, başkalarının şans ve şanssızlıkları üzerinden, fakat aynı zamanda başkalarının ve/veya kendisinin özel becerilerinin sergilenmesi yoluyla keyiflendirmek ve az da olsa bilgilendirmek üzere tasarlanmış herhangi bir faaliyet” şeklindedir. Bir diğeri “heterojen nitelikte geniş insan gruplarının hoşlandığı, satılabilir nitelikte herhangi bir deneyim” olarak ifade ettiği tanımdır.

Öznel Yaklaşım: Bu yaklaşım, bir aktivitenin eğlence kapsamına girip girmediğinin etkilediği kişiden yola çıkarak değerlendirilmesinden yanadır. Bu yaklaşım temelindeki eğlence tanımlarından biri "eğlence insanı eğlendiren şeydir", bir diğeri ise “bir kişinin eğlence deneyimini yaşamak için kurgusal, fantastik bir

dünyaya dalmaya hazır ve istekli olması, kendini kurgusal kişi ve eylemlerle özdeşleştirmesi gerektiğini söyleyerek, eğlenceyi kişiye bağlı, öznel bir durum”dur.

Toplumdan topluma, kültürlerden kültüre farklılık gösteren eğlence anlayışı, kitlelerin refah seviyelerinden de etkilenmektedir. İletişim ve ulaşım alanlarındaki gelişim ile özellikle internetin dünya çapında yaygınlaşmış olması ile farklı milletten insanlar da aynı elektronik ortamda eğlenebilir olmuştur. Ulaşımındaki gelişmeler de turizm sektörünü canlandırmış, turizm sektörü de eğlence sektörünün oluşmasına katkıda bulunmuştur. Günümüzde eğlence sektörü; müzik, sinema, spor, elektronik oyun vb. birçok alanda ürünlerin üretildiği ve pazarlandığı dev bir sektör halini almıştır (Özdemir, 2005: 23).

Eğlence, toplumdan topluma farklılık gösterdiği gibi, kişiden kişiye de farklılık gösterebilmektedir. Eğlence, zihinsel süreçleri de kapsadığından, bir kişi için eğlenceli olan bir durum ya da olay, bir diğer kişi için eğlenceli olmayabilir. Bu nedenle kapsamlı ve genel geçer bir eğlence tanımı yapmak mümkün olmasa da, bireylerin dünyayı algılama, tanımlama ve yaşama tarzlarının, kendi içerisinde yaşadığı sosyokültürel ortamı yorumlayarak ifade etme biçimlerinin açıklanmasında bir araç olduğunu söylemek mümkündür (Argan, 2007: 73).

Yükümlülükleri yerine getirmekte yıpranan bedenın ve ruhun yenilenmesi adına bir tür serbest zaman aktivitesi olan eğlence, boş zamanların değerlendirildiği, bireysel ya da toplumsal grupların boş zamanlarında gönüllü olarak yerine getirdikleri, dinlendirici ve eğlendirici etkinliklerdir. (Aytaç, 2004: 116).

Eğlence, her şeyden önce bir ihtiyaçtır. Günümüzün hareketli yaşantısı ile hemen her yerde eğlence araçları tüketicilerin zevk almaya girişine olanak sağlamaktadır. Çalışırken, eğlenirken veya spor yaparken bile müzik dinleme ve televizyon izleme yapılan işe eğlence katmaktadır. Modern hayatın getirdiği tekdüzelik nedeniyle insanlar farklı aktivitelerin peşinde koşmaktadır. Bu nedenle eğlence her geçen gün daha da fazla şekilde bir tür ihtiyaç halini almaya başlamıştır. Eğlence ürünleri, farklı ihtiyaçları tatmin etmektedir. (Argan, 2007: 75)

Günümüz kent yaşamında eğlence günlük hayatın bir parçası halini almıştır. Ülkemizin büyük kentlerinde Lunapark, Dreamland, Tatilya, Disneyland gibi adlarla anılan eğlence merkezleri veya tema parkları kurulmakta ve kentli insanın hizmetine sunulmaktadır. Buralarda elektronik ya da mekanik pek çok oyun aracı yer almaktadır. Bunun yanı sıra rekreasyon merkezlerinde müşterilerin çeşitli aktivitelere katılmaları sağlanmaktadır. Yine büyük yerleşim birimlerinde çeşitli kişi, kurum ve kuruluşlar tarafından partiler, davetler düzenlenmektedir. Gazino, pavyon, taverna, diskotek, bar, kumarhane, meyhane, lokanta, restaurant gibi yerler,

çeşitli kesimlere mensup kentli insanın eğlendiği başlıca eğlence mekânlarıdır. Hatta İstanbul'daki Beyoğlu, Kumkapı, Taksim, İstiklal, Ankara'da Sakarya Caddesi, İzmir'de Kıbrıs Şehitleri Caddesi'nde olduğu gibi, kentlerin belirli merkezleri tümüyle eğlenceye ayrılmış gibidir (Özdemir, 2005:65).

2.1 Eğlencenin Tarihsel Gelişimi

Ülkemizde eğlencenin tarihi değerlendirildiğinde, çok kültürlü bir yapı olan Osmanlı Devleti'nden kalma eğlence geleneğinin yüzyıllar içerisinde farklı toplumların da katkılarıyla gelişim gösterdiği görülmektedir. Batı'nın aksine tüm halkın katılımıyla gerçekleştirilen eğlence faaliyetleri, çoğunlukla yılın belli bölümlerinde ve oldukça görkemli bir şekilde gerçekleştirilmiştir. Düzenlenen eğlenceler dini ve sosyal yasak ve baskıların kaldırılmasına ve savurganlığa müsaade eden özgür bir alan oluşturması bakımından önemlidir. Ayrıca geleneklerin yaşatılmasını, inançların tazelenmesini ve değer yargılarının kökleşmesini sağlamıştır. Osmanlı İmparatorluğu'nun eğlence anlayışına bakıldığında müzik, dans, cambazlık, şir ve öyküye yönelik içerik uzun zamana yayılmıştır. (And, 2000: 19).

Osmanlı eğlenceleri, nostalji amacıyla halen devam ettirilen kukla, gölge oyunu gibi faaliyetler günümüzün kitlesel festivallerinin öncüleri konumundadır. Bunun yanı sıra günlük yaşamın dışına taşan şenlikler olan bahar kutlamaları, yöresel festivaller gibi faaliyetler de Osmanlı'daki eğlence anlayışının bir ürünü olmuştur. Günümüzde halen devam eden, Manisa Mesir Macunu Şenlikleri, Kırkpınar Yağlı Güreşleri gibi organizasyonlar, Osmanlı'dan miras kalan ve yüzyıllardır devam eden eğlence faaliyetleridir.

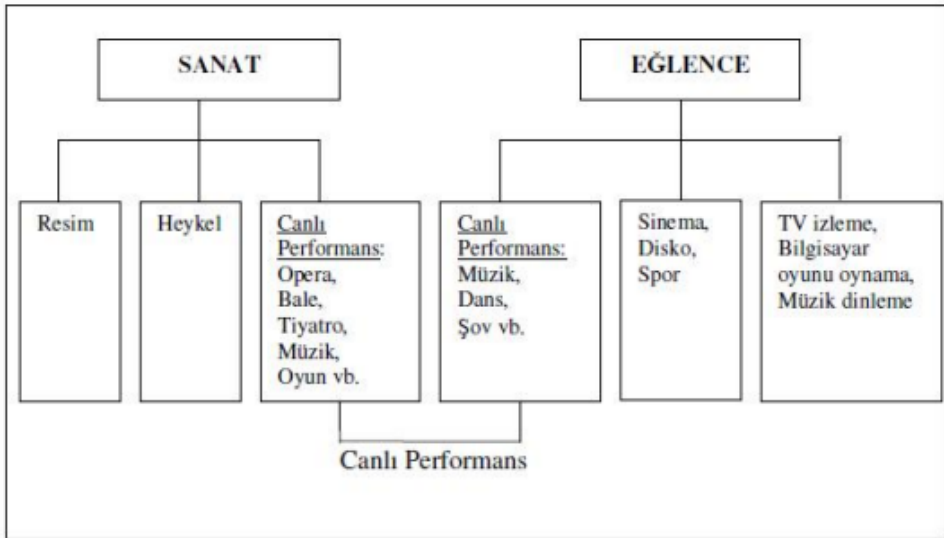
Tanzimat dönemiyle birlikte günlük yaşantının da içerisine giren tiyatro, Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte özellikle Atatürk döneminde halkın başlıca eğlencelerinden olmuştur. Batılılaşma çabalarının bir ürünü olarak İstanbul, ülkenin Batı'ya açılan penceresi kabul edilmiş ve eğlence anlayışında birçok değişme ve gelişme yaşanmıştır. Özellikle Atatürk döneminde Taksim Belediye Gazinosu, Açık hava Tiyatrosu gibi mekânlar açılarak halkın hoşça vakit geçirip eğlenebilecekleri alanlar oluşturulmuştur (Nutku, 1997: 97).

Cumhuriyet döneminde ise İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra eğlence sektöründe adeta patlama yaşanmıştır. Savaşın sona ermesiyle özellikle sinema filmleri yapılmaya başlanmış, barlar modernleşmiş, Amerikan tarzı gece kulüpleri ortaya çıkmıştır. Özellikle 1960'lı yıllar, gazinoların yaygınlaşması ile gece hayatının en parlak olduğu yıllar olmuştur. Bu dönemlerde açılan, taverna, kabare

tiyatroları ve diskolar da halkın yeni tanıştığı eğlence mekânları olmuştur (Argan, 2007: 65).

2.2 Eğlence ve Sanat İlişkisi

Kültür ve sanat ile yoğun ilişkiler içinde bulunan eğlence, günümüzde gelir ve heyecan yaratan bir olay ya da etkinlik olarak değerlendirilmektedir. İnsanların serbest zamanlarında yaptıkları faaliyetler, çoğunlukla kültür ve sanat ile ön plana çıkmaktadır. Sanat ve kültürel faaliyetlerin tüketimi ile insanlar hem yeni şeyler öğrenebilmekte hem de eğlenebilmektedirler. Dolayısıyla kültür-sanat ile eğlence, birbirinden çok da uzak olmayan kavramlar olarak insanların hayatında yer edinmektedir. Örneğin opera, bale, tiyatro, müzik, oyun vb. canlı performanslar yapanlar açısından değerlendirildiğinde sanat olarak nitelendirilebilirse de, izleyenler açısından ise eğlenceli birer aktivitedir. Ayrıca müzik, dans ve şov gibi unsurlar da canlı performansa dâhil edilerek doğrudan eğlence kavramı altında değerlendirilebilir. Aşağıdaki şekilde, sanat ve eğlencenin unsurları görülmektedir.

Şekil 1: Eğlence ve Sanat(Argan:2007:150)

Eğlenceyi sanat karşısında konumlandıran görüşlere göre eğlence, sanatın bir türüdür. Luhmann, eğlenceyi sanatın hafif bir biçimi olarak tanımlamış ve eğlencenin sanat sistemine bağlı olduğunu belirtmiştir. Ancak sanat ve eğlence arasında net olmayan, belli belirsiz, çok ince bir çizgi bulunmaktadır. İzlenen içeriğin sanat mı yoksa eğlence mi olduğu izleyicinin takdirine bırakılmaktadır. Modern roman, film, yarışma programları ve spor olayları gibi eğlence ürünlerinin tümü, basit heyecanlandırıcılardır. Bu ve buna benzer eğlence programları, kahramanlık destanı geleneğini devam ettirmektedir. Kahramanlık destanlarında şimdiki eğlence ürünlerinde olduğu gibi kahramanlar kazanır ya da kaybederken onları izleyenler ise eğlenmektedir. Bu nedenle eğlence ile sanatın arasındaki ince çizgi, izleyicinin beğenisinde yatmaktadır. (Varol, 2012: 145)

Eğlenceyi sanattan ayıran görüşlere göre ise eğlence, Antik Çağ'dan itibaren felsefenin ve daha sonra da ciddi sanatın karşıtı olarak görülmüştür. Platon'a göre yalnızca eğitim anlamında değil, aynı zamanda verdiği haz bakımından da felsefe, eğlenceden üstündür. Fisher ise eğlence ve sanatı yarattıkları hazlar bakımından birbirinden ayırmaktadır. Fisher'e göre eğlence ile sanat, aynı zihinsel kapasite ve becerileri kullanmaktadır. İzleyici açısından bakıldığında ise, eğlencenin hedefleri haz ve oyalamadır (Varol, 2012: 145-146).

2.3 Eğlencenin Etkileri

Eğlence, kişiden kişiye farklılık gösteren bir durum olduğundan, tüm eğlence faaliyetleri, tüm izleyiciler üzerinde aynı etkiyi yaratmamaktadır. Bazı eğlence türleri bazı izleyiciler üzerinde daha etkili olurken, bazıları üzerinde ise etkisi daha az olabilmektedir. Eğlencenin etkileri literatürde psikolojik, kültürel ve ideolojik başlıklar altında incelenmektedir.

2.3.1 Psikolojik Etkileri

Eğlence, her şeyden önce duygusal bir etkiye sahiptir. Kişiler, eğlenceyi belli duyguları yaşama isteği ile tercih etmektedir. Eğlencenin neden olduğu duygusal etkileri açıklamak amacıyla yapılan araştırmalar sonucunda elde edilen modeller (Varol, 2012: 147-148):

2.3.1.1 Duygu-durum Yönetimi: Zilmann (2000) tarafından oluşturulan bu kuram, insanların medya kullanımı sırasında yaşadıkları duygusal deneyimden neden keyif aldıklarını açıklamaya yöneliktir. Buna göre insanlar hangi eğlence türünün kendilerindeki duygusal durumu en iyi şekilde iyileştireceğinin muhasebesini geçmiş deneyimlerine göre yapmaktadır. Bir anlamda deneme yanılma

yöntemi ile buldukları eğlence türünün kendilerindeki duygusal durumu iyileştirme gücüne göre seçimlerini yapmaktadırlar.

2.3.1.2 Duygu-durum Düzenlemesi: Knobloch (2003) tarafından Duygu-durum Yönetimi Modeli'nin eksiklerini gidermek üzere oluşturulmuştur. Model'e göre insanlar, medyayı o anki ihtiyaçları doğrultusunda seçmektedir.

2.3.1.3 Duygusal Eğilim: Zillmann'ın kitle iletişim araçlarındaki eğlence deneyimleri sırasında yaşanan duygulara ilişkin modelidir. Buna göre kişiler, medyayı izlerken kendilerini karakterin yerine koymakta ve onların sevinçleri ile sevinmekte, üzüntüleri ile ise üzülmemektedir.

2.3.1.4 Uyarım Aktarımı: Yine Zillmann tarafından geliştirilen modele göre özellikle drama ve aksiyon filmlerini izledikten sonra film boyunca biriken fizyolojik uyarımın birdenbire boşalmadığı ve film sonunda rahatlatma hissi uyandırarak mutluluk hissi verdiğini açıklamaktadır.

2.3.1.5 Oyun Modeli: Vorderer'e göre oyunla eğlencenin birçok ortak noktası bulunmaktadır. Oyunlar, ilave ve sanal bir gerçeklik kurması bağlamında kişilerin algılarında değişiklik yaratmayı sağlamaktadır.

2.3.2 Kültürel Etkileri

Kitle iletişim araçları, davranış modelleri, iletişim ve yaşam biçimleri sunarak kültürü etkilemekte ve şekillendirmektedir. Kitle iletişim araçlarındaki eğlence içeriklerinin artması, toplumun kültürel değerlerini etkilemektedir. Kitle iletişim araçlarındaki eğlence içerikleri tarafından topluma aktarılan kültürel etkileri kalıp yargılar, cinsel tutum ve davranışlar, şiddet ve saldırganlık ile magazin kültürü olarak sınıflandırmak mümkündür (Varol, 2012: 151-153):

2.3.2.1 Kalıp Yargılar: Belli grupların sınırlı temsili, gösterilen karakterlerin çeşitliliklerindeki sınırlılık ve basit karakterlerle aktarım imkânı sağlaması bakımından medyada kalıp yargıların oluşturulması ve aktarılması gayet basittir. Ancak, kalıp yargıların kullanımı, özellikle çocuklarda gerçek hayatı ele alırken kullandıkları senaryoları oluşturma şekillerini etkileyebilmekte ve bu da gelecek nesiller açısından tehlike oluşturabilmektedir.

2.3.2.2 Cinsel Tutum ve Davranışlar: Medya yolu ile aktarılan cinsellik ile halkın beğenilerine hakaret, gençler üzerindeki etkileri, aile değerleri ve evlilik kurumu üzerindeki etkileri, kadınlara yönelik sosyal ve cinsel suçların artması şeklinde etkiler söz konusudur. Medyada gösterilen cinselliğin risk içermeyen bir

şekilde gösterildiği ve algılandığı ve cinselliğe yönelik sorumluluk mesajlarına yeterince yer verilmediği eleştirileri son dönemde gittikçe artmaktadır.

2.3.2.3 Şiddet ve saldırganlık: Şiddet, izleyicilerin düşmanlık seviyelerine ve agresif tutumlarına katkıda bulunmakta, ayrıca çocuk ve gençlerin gerçek ve fanteziyi birbirinden ayırmamaları nedeniyle toplum için tehdit oluşturmaktadır. Gençler, medyada gördükleri şiddetin günlük hayatın bir parçası olduğunu düşünmekte ve şiddete karşı duyarsızlaşmaktadır.

2.3.2.4 Magazin Kültürü: Kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması ile birlikte magazin figürlerinin günlük yaşamdaki rolü artmıştır. İnsanlar, beğendikleri magazin figürlerini bir tapınma malzemesi haline getirebilmektedir.

2.3.3 İdeolojik Etkileri

Eğlencenin kitlelerin pasifleştirilmesi amacıyla kullanıldığını düşünen Adorno ve Horkheimer'e (2009) göre, eğlence, kitlelere olduğundan farklı bir dünya resmedilmesi ve kapitalist düzenin baskıcı yapısını gizlemesi amacıyla kullanılmaktadır. Ayrıca mevcut kapitalist toplumlara baskılara rıza göstermeyi sağlayan şeyin ideolojik doktrinler değil, medya ve tüketim kültürünün sağladığı hazlardır. Eğlencenin ideolojik yönlendirmedeki başarısı, asıl amacın çoğu kez eğlence esnasında gizlenmesinden ileri gelmektedir (Varol, 2012: 153-154).

3. Eğlence Endüstrisi Kavramı

Eğlencenin bir endüstri haline gelmesi, kültür endüstrisi ile doğrudan bağlantılıdır. Kültür endüstrisi, işçilere boş zaman yaratmaya ve bu boş zamanda işçilerin tüketim yapmaları esasına dayalıdır. Kültür endüstrisinde tüketim ön plandadır. Bireyler, tüketici haline getirilmiş ve tüketicilere eğlence üzerinden fiziksel ve psikolojik rahatlama vaat edilirken eğlence tüketicileri olmaları sağlanmıştır. Daha fazla boş zaman, gelir artışı, kentleşme, ulaşım ağlarının iyileştirilmesi ve nüfus artışı gibi faktörlerle eğlence endüstrisi sürekli gelişim göstermektedir (Varol, 2012: 155).

Kültür endüstrisi, bir anlamda kültürün metalaştırılarak ve tek tipleştirilerek yönetilmesiyle ortaya çıkmaktadır. Bu süreçte kültür endüstrisinin yaşam kaynağı reklam ve eğlencedir. Reklam ve eğlence yolu ile bireyler tüketiciye dönüştürülerek bastırılması zor bir istekle satın almaları, dolayısıyla tüketmeleri sağlanmaktadır (Özdemir, 2009: 74).

Eğlence endüstrisi, verimlilik ve karlılık açısından bakıldığında küresel ekonominin en önemli ve dinamik sektörlerinden biridir. Eğlence sektörü, insanların eğlenmeleri amacıyla sürekli olarak gelişim içindedir ve sürekli yeni mal ve hizmetler üretmektedir. Bu nedenle ekonomi açısından bakıldığında, insanların eğlence ihtiyaçlarını gidermek için sürekli yeninin peşinden koşması nedeniyle oldukça elverişli bir alan konumundadır.

Eğlence yalnızca tek başına sektör olarak değil, birçok yan sektörü de etkisi altına alarak gelişimlerine ve ekonomilerine katkıda bulunmaktadır. Bu nedenle eğlencenin, kişisel tatminin yanı sıra ekonomik yönü de bulunmaktadır. Büyük çapta harcamaların söz konusu olabildiği eğlencelerde her yönden ülke ekonomisine katkı sağlamaktadır. Örneğin dini günler için yapılan eğlenceler kapsamında bayram alışverişleri, iftar sofraları, tatlı, şeker vb. alımları, özel günler, doğum günü partileri, yılbaşı partileri gibi özel zamanlarda insanlar güzel giyinmek, değişik mekânlarda bulunmak, özel yemekler yemek, değerli hediyeleri alıp vermek gibi ticari karşılığı bulunan deneyimleri yaşamak istemektedir.

Bunların yanı sıra günümüzde kentlerdeki eğlence merkezi, disko, meyhane, bar, fitness merkezleri, otel, bar, pavyon, gazino, kumarhane, lokanta gibi mekânlar eğlence sektörünün önemli etkinlik alanları arasında bulunmaktadır. Birçoğu lüks nitelik taşıyan bu mekânların sayısındaki artış ve bu eğlence mekânlarının her zaman dolu olması ekonomik sorunlara karşın eğlenceye olan ilginin azalmadığının göstergesidir.

Büyük kentlerde düzenlenen film, sanat, fotoğraf, müzik, tiyatro gibi festival ve eğlenceler ise bağımsız bütçelerle gerçekleştirilen etkinliklerdir. Bireyler, bu ürünleri ve hizmetleri müşteri, dinleyici ve izleyici konumunda satın almaktadırlar. Ulusal ve uluslararası sanatçılara yer verilen bu festivallerde yerel yönetimler, vakıflar, dernekler, şirketler bazen devletin mali desteğini alarak bazen de organizasyon şirketleri ile birlikte çalışarak birden fazla gösterime sahip festival ve eğlence programları hazırlamaktadırlar. Bu tür etkinliklerde satılan biletler, festival ya da eğlence mekânında kurulan yiyecek- içecek, sigara, içki stantları festivallerin ve eğlencelerin ekonomiye ne kadar büyük bir katkı yaptığının göstergesidir.

Sürekli gelişim gösteren eğlence endüstrisinin boyutlarına bakıldığında ise Türkiye’de 2012 yılında 10,2 milyar dolar büyüklüğe sahip olan eğlence ve medya sektörünün 2013 sonu itibariyle 11,6 milyar dolara ulaşırken; önümüzdeki beş yıllık süreçte ise yıllık ortalama 11,4 büyüme kaydetmesi öngörülmektedir. Özel bir denetim, vergi ve danışmanlık şirketinin yayımladığı "Küresel Eğlence ve Medyaya Bakış 2013-2017" raporuna göre, tüketicilerin eğlence ve medya sektörü (E&M) içeriklerine erişimi, internet ve akıllı cihazlara sahip olanların sayısının hızla

artmasıyla küresel olarak demokratikleşirken; Türkiye’de de son yıllarda çift basamaklı büyüme yakalayan sektörün aynı eğilimi devam ettirmesi beklenmektedir.(www.cnbc.com, Erişim Tarihi: 07.11.2013):

	Türkiye	Avrupa, Ortadoğu ve Afrika	Küresel
2012	10.242	529.583	1.638.511
2013	11.620	551.520	1.730.979
2017	17.534	661.593	2.152.469
2013–2019 Yıllık Değişim (%)	11,4	4,6	5,6

Tablo 1: Eğlence Sektörünün Türkiye ve Dünyadaki Görünümü
(Milyon Dolar)

4. Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet

Şiddetin sözlük anlamı “sertlik, katı ve kaba davranış bedene zor uygulama, bedensel zedelenmeye neden olma, kişisel özgürlüğü zorlayıcı yollarla kısıtlama, haşnılık, rahatça gelişim sağlamasını ya da tamamlanmasını engellemek üzere bazı doğal süreçlere, alışkanlıklara vb. yersiz kısıtlamalar getirme yönündeki davranışlara” işaret etmektedir (Kara1,2012:21). Bir karşılıklı ilişkiler ortamında taraflardan biri veya birkaçı doğrudan veya dolaylı toplu veya dağınık olarak, diğerlerinin bir veya birkaçının bedensel bütünlüğüne veya mallarına veya simgesel ve sembolik ve kültürel değerlerine oranı ne olursa olsun zarar verecek şekilde davranırsa, orada şiddet vardır (Erdal, 2012: 40).

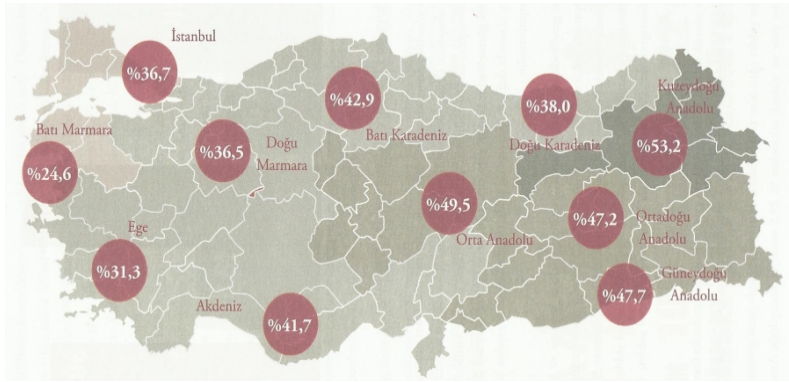
Yapılan araştırmalara göre, şiddet belli bir ölçüde insan doğasının içinde yer almaktadır. Hayvan ve insan doğasındaki şiddet öğelerini inceleyen Freud, McDougall,Lorenz ve diğer araştırmacılar, insanlarda saldırganlığın açlık, susuzluk ve cinsel istek gibi bir “temel içgüdü” olduğu sonucuna varmışlardır (Avşar, 2005: 5).

Türkiye’de kadına yönelik şiddetin tanımı genel olarak bireylerin birbirlerine fiziksel anlamda zarar vermesi şeklinde tanımlanmaktadır. Kadına yönelik şiddette fiziksel şiddet, sözlü- duygusal- psikolojik şiddet, cinsel şiddet ve ekonomik şiddet gibi farklı tanımlar da şiddet kapsamına girmektedir (Kara1 ve Aydemir, 2012: 22).

Fiziksel Şiddet	Vurma
	Yaralama
	Kavga etme
	Dövme
Sözlü - Duygusal- Psikolojik Şiddet	Aşağılama
	Dalga geçme
	Kişisel gelişimine engel olma
Cinsel Şiddet	Taciz
	Tecavüz
	Ensest
	Zorla evlendirme
Ekonomik Şiddet	Zorla çalıştırma
	Çalışmaktan alıkoyma
	Kişisel malın izinsiz kullanımı

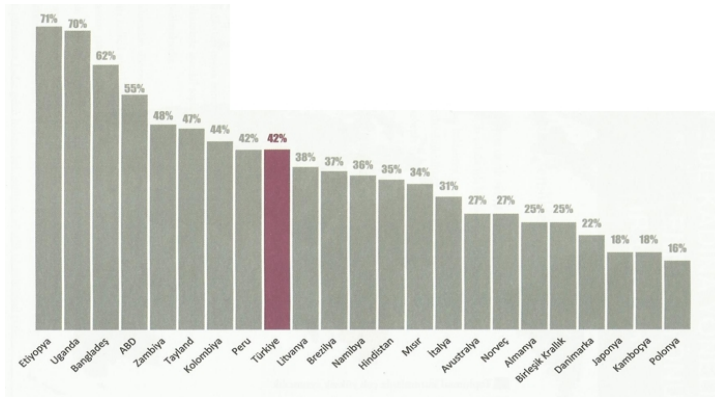
Tablo 2. Şiddet Türleri

Kadına yönelik şiddet coğrafi sınır, ekonomik gelişmişlik ve eğitim düzeyine bakılmaksızın dünyada farklı ülkelerde son derece yaygın görülen bir problemdir. 2009 yılında gerçekleştirilen “Türkiye’de kadına yönelik aile içi şiddet” araştırmasına göre, ülke genelindeki kadınların % 39’u fiziksel şiddet, % 15’i de cinsel şiddet yaşarken, kadınların % 42’si iki şiddetten en az birini yaşadığını ifade etmiştir. Adalet Bakanlığı’nın 2010 yılının Ağustos ayında yaptığı açıklamaya göre, kadın cinayetleri son yedi yılda % 1400 oranında artmıştır. Emniyet Genel Müdürlüğü ile Jandarma Komutanlığı’ndan basına verilen bilgilere göre, 2010 yılının sadece ilk 7 ayında 226 kadın öldürülmüştür. Bağımsız İletişim Ağı (Bianet)’in resmi olmayan 2011 yılı basın taraması sonuçlarına göre 2011 yılında 257 kadın öldürülmüş, en az 102 kadın ve 59 kız çocuğuna tecavüz edilmiştir (Kadın Statüsü G.M., 2009:47). Türkiye’de özellikle Doğuda kadına yönelik şiddet oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Şekil 2 Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddetin Bölgelere Göre Dağılımı (T.C. Kadınlar Statüsü Genel Müdürlüğü, 2009)

Dünyada kadına yönelik şiddet, en yoğun şekilde Sahra Altı Afrika’da yaşanmaktadır. Etiyopya’da kadınların % 71’i hayatları boyunca en az bir kez fiziksel ve/veya cinsel şiddet mağduru olduklarını dile getirmişlerdir. Afrika ülkelerini Güney Amerika ve Asya Pasifik’in bazı ülkeleri takip etmektedir. Türkiye ise bu sıralamada 9.sırada yer almaktadır (World Women Report,2010:32).

Şekil 3 Dünyada Kadına Şiddet Oranı (2010)

5. Kadına Şiddet ve Bergen

15 Temmuz 1959 tarihinde Mersin’de dünyaya gelen Bergen’in asıl adı Belgin Sarılmışer’dir. Annesi ve babasının boşanmasından dolayı 1966 yılında Ankara’ya taşındı. Yunus Emre ilkokulunda eğitimine başlayan Bergen ilkokulda mandolin çalarak ve şarkı söyleyerek müziğe başlamıştır. İlkokulu bitirir bitirmez öğretmenlerinin teşviki ile Ankara Devlet Konservatuvarına kaydolun Bergen, üniversitenin piyano bölümünü birincilikle kazanmış ve konservatuvar eğitimine başlamıştır. İki yıl müzik eğitimi alan Bergen ekonomik sıkıntılar yüzünden üniversiteden ayrılarak PTT’de çalışmaya başlamıştır. Maddi imkânsızlıklar nedeniyle eğitimini yarım bırakan Bergen PTT’de çalıştığı sırada ona hayatının en büyük acılarını çektiren eşi ile tanışmıştır. 1977 yılında Ankara’da Feyman adlı gece kulübüne eğlenmeye gittiği sırada arkadaşlarının teşviki ile şarkı söylemek için sahneye çıkmıştır. Bergen’in amatör bir ruhla çıktığı o sahne müzik kariyerinin başlamasına neden olmuştur. Aynı gece işletmenin sahibi İlhan Feyman’dan teklif alan Bergen’in sahne yaşamı Ankara’da Feyman adlı müzikholde başlamıştır.

Bergen’in şiddet ile ilk tanışması nişanlı olduğu sırada daha sonra eşi olan Halis Serbest aracılığı ile olmuştur. Sanatçı 1988 yılında verdiği bir röportajda ilk dayağını şu sözlerle betimlemiştir (Yüksel,2013):

“...Ben sahneyi çok seven, açıkçası sanatına âşık bir kişiydim... O ise kuskanç bir insandı. İlk başlarda bana hissettirmemeye çalıştı. Ama sonrada ortaya çıktı, ilk dayağımı o zaman yedim. Beni sahneden aldı ve bir eve kapattı. İlk dayağımı Halis’ten yemiş oldum. Olaylar bir film şeridi gibi ilerliyordu. Nişanlandık arkasından dayak fasılları başladı...”

Müzik ve sahne çalışmalarına hızla devam eden ve şöhretin basamaklarını tırmanan Bergen 9 Ocak 1982 tarihinde eşi ile evlenmiştir. Evlenmesine rağmen yaşadığı şiddetten dolayı dönem dönem eşinden ayrı yaşayan Bergen 1982 yılının sonbaharında İzmir’de sahne almaya başlamıştır. Hala evli olduğu ama ayrı yaşadığı eşi, asıl sebebini kimsenin bilmediği bir öfke anında, yakın bir ahababının verdiği fikirle kiraladığı birini İzmir’e, Bergen’in çalıştığı kulübe göndermiştir. 31 Ekim 1982 gecesi İzmir Alsancak’taki New York Gece kulübünde sahne alan Bergen, kulüpten çıktığı sırada kiralanan saldırganın saldırısına uğramıştır. Kiralık adam bir kova kezzabı Bergen’in üzerine atarak mekândan uzaklaşmıştır (Tok,2012). Saldırıya uğrayan Bergen Ege Üniversitesi hastanesine götürülmüş ve 45 gün boyunca hastanede kalmıştır.

Şekil 4 Bergen'in Yaşadığı Şiddet ile İlgili Basında Çıkan Haberler

2 Kasım 1982 tarihinde yayınlanan Hürriyet Gazetesinde Bergen'in annesi kızının yaşadığı şiddeti şu sözlerle dile getirmiştir (Hürriyet,1982:13):

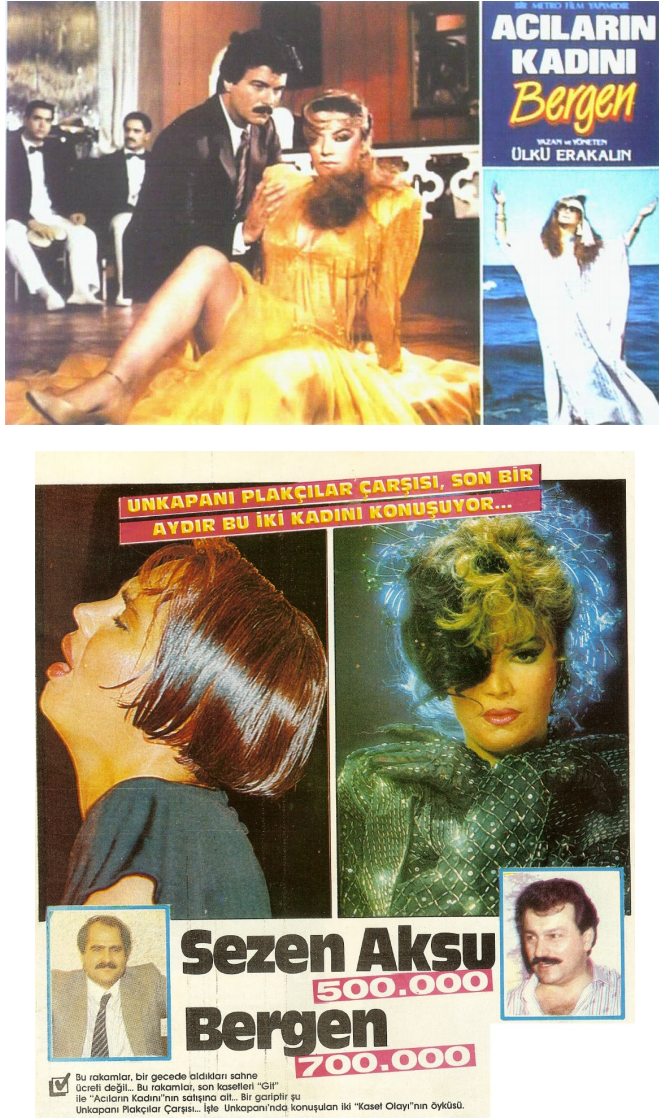
“...İki yıl önce kızımı eter koklatarak kaçırdı. Bergen’e pavyon fedailiği yapan bu adamla evlenmemesini, onu mutlu edemeyeceğini defalarca söyledim. Fakat o, ‘ bir defa adım çıktı geri dönemem’ diyerek beni dinlemedi. Gece kulüplerinde Türk müziği söyleyen kızım sesi ve fiziği ile kısa zamanda aranan sanatçı oldu. Bergen’in başarısını kıskanan damadım her gün bir huzursuzluk yaratıp kavga çıkartıyordu. Sonunda bu evliliğin artık yürümeyeceğini düşünerek boşanmaya karar verildi. Buna rağmen kızımın peşini bırakmayan Halis ‘ Seni kimseye yar etmem’ diyerek devamlı tehdit ediyordu...”

Bergen'in hastanede yaşadıklarına şahit olan köşe yazarı Erdal İpekeşen Hürriyet Gazetesindeki köşesinde sanatçının maruz kaldığı şiddetin etkilerini şöyle aktarmıştır (Hürriyet,2006:7):

“ Talihsiz genç kadının hastaneye yattığı ilk günkü görünümü ve inlemeleri hala hafızamdan silinmemiştir. Tamamen yok olan bir yüz, kezzabın etkisiyle eriyerek ayak parmaklarına kadar, çatlamış toprak halini almış vücut ve hepsinden önemlisi o duyduğu müthiş acıyla dudaklarından dökülen inleme sesi..”

Eşinden gördüğü şiddet sonucunda bir gözünü kaybeden Bergen yaşadığı dramın etkilerini üzerinden atarak müzik çalışmalarına devam etmiş ve 29 Mart 1985 gecesi İstanbul’da ilk kez assolist olarak sahneye çıkmıştır. Bergen’in eşi yakalanmış ve ceza evine konmuştur. Bir süre eşinden ayrı kalan Bergen bu ayrılığa dayanamayıp ceza evindeki eşi ile tekrar konuşmaya ve ona maddi ve manevi destek olmaya başlamıştır. Bergen 1985 yılının Kasım ayında yüzüne kezzap attığı için 13 yıl 11 ay hüküm giyen ve Niğde yarı açık ceza evinde cezasını çeken eşini affettiğini açıklamıştır.

1986 yılında yayınlanan “Acıların Kadını” adlı albümü ve kendi hayat hikâyesini anlatan filmle müzik dünyasının en popüler kadın yorumcularından biri olmayı başaran Bergen yakaladığı albüm satışları ile Sezen Aksu’nun da önüne geçmiştir.

Şekil 5 Bergen'in "Acıların Kadını" Albüm Tiraj Haberi ve Film Afışı

Eşi ile barışan Bergen bir süre daha evliliğine devam etmiş ama gördüğü şiddetin devam etmesi üzerine bir kez daha eşinden ayrılma kararı almıştır. Bergen 13 Ağustos 1989 akşamı son kez sahneye çıkmıştır. Kayseri Fuarında sahneye çıkan Bergen eşi tarafından ölüm tehditleri almıştır. Bergen'in annesi Sabahat Çakır Günaydın gazetesinde yaptığı açıklamada kızının eşinin tekrar barışmak istediğini ve onları tehdit ettiğini söylemiştir. Çakır: “.. Bergen'in Kayseri'de programı vardı, kaldığımız otelin önüne gelip ‘ Bana dönmezsen hepinizi öldüreceğim’ diye tehditler savurdu. Bu tehditleri sık sık duyduğumuz için fazla önemsemedik.” (Bozkurt, 1989:13) diyerek kızının ölüm tehdidi aldığını söylemiştir.

13 Ağustos gece yarısı otelden ayrılan Bergen ve annesini İstanbul'a getiren araç bir mola sırasında onları takip eden Halis Serbest ile karşılaşmıştır. Serbest Bergen'e ona geri dönmesini istediğini söylemiştir. Bergen “Artık her şey bitti, sana dönmem..” deyince Serbest belindeki silahı çıkarmış ve genç sanatçıyı vurmuştur. Bergen'in annesi olayı şu şekilde anlatmıştır (Günaydın,1989:3):

“ Kızım sırtını arka taraftaki çiçeklere dönüp, ‘Artık her şey bitti sana dönmem!’ dedi. Bu lafı duyan Halis'in birden gözü döndü. Belinden bir tabanca çıkarttı. Önce ayaklarına düşünce de üzerine ateş etti. Avazım çıktığı kadar bağırıp yardım istedim. Bu kez beni susturmak için tabancayı bana doğrulttu ve ateşledi. Bizi kanlar içinde bırakıp, üvey kardeşi ile arabaya binip kaçtılar..”

Cinayetin ardından yurt dışına kaçan katil Almanya'da yakalanıp Türkiye'ye iade edildikten sonra yargılanmış ve 15 yıl hapse mahkûm olmuştur. Almanya'da mahkûm kaldığı süre ve önceki mahkûmiyetinden alacağı düşülünce, üzerine ‘iyi hal’ de eklenince 7 ay hapis yatarak 13 Mart 1992 günü serbest bırakılmıştır (Tok,2012).

6. Uygulama

6.1 Araştırmanın Amacı ve Yöntemi

Çalışmanın bu bölümünde kadına şiddet konusu başlığı altında incelenen sanatçı Bergen'in eşi tarafından öldürülmesinin yazılı basında işleniş biçimi analiz edilmiştir. Bu kapsamda 15-22 Ağustos 1989 tarihlerinde yayınlanan ve en yüksek tiraja sahip 8 ulusal gazetede haber taraması yapılmış ve örnek olayın işleniş biçimi analiz edilmiştir. Araştırma kapsamında Cumhuriyet, Güneş, Günaydın, Hürriyet, Sabah, Tercüman, Milliyet ve Türkiye gazetelerinin örnek olayı gündeme taşıyış şekli ilgili içerik analizi yapılmıştır. Araştırmada “kadına şiddet” konusu ve bu konunun müzik endüstrisindeki yansıması olan Bergen örneği nitel verilerle incelenmiştir. 25 yıl önce yaşanan ve bir insanın hayatına mal olan “kadına şiddet”

olgusunun ana akım medyada işleniş biçimi ile ilgili eleştirisel bir durum saptaması yapan araştırmada “kadına şiddet” konusu ile ilgili medyanın rolü tartışmaya açılmıştır.

6.2 Bulgular

Araştırma dönemi boyunca Bergen’in ölüm haberini incelenen 8 gazeteden biri hariç hepsinin haber olarak okurlarıyla paylaştığı görülmüştür. Bergen’in uzun yıllardır şiddet gördüğü eşi tarafından öldürülmesi Cumhuriyet Gazetesi tarafından haber yapılmamıştır. Konuyu işleyen gazeteler içinde en çok Tercüman Gazetesi konu ile ilgili haber yapmıştır. Yedi günlük inceleme sonucunda Tercüman Gazetesi’nin 4, Günaydın ve Sabah Gazeteleri’nin ise 3 gün boyunca konuyu işlediği görülmüştür.

Tarih	Cumhuriyet	Güneş	Günaydın	Sabah	Hürriyet	Tercüman	Milliyet	Türkiye
15.Ağu.89		VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
16.Ağu.89			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	
17.Ağu.89		VAR	VAR	VAR		VAR		
18.Ağu.89						VAR		
19.Ağu.89								
20.Ağu.89								
21.Ağu.89								

Tablo 3 Bergen’in Ölüm Haberinin İşleyen Gazeteler ve Tarihleri

Gazetelerin haberi veriş şekilleri Şekil 6’da gösterilmiştir.

Milliyet Gazetesi

Sabah Gazetesi

Tercüman

Türkiye Gazetesi

Şekil 6. Bergen'in Ölüm Haberinin Gazetelerde İşleniş Biçimi

Yapılan içerik analizinde dönemin ana akım medyası olan ve en yüksek tiraja sahip gazetelerin Bergen'in eşi tarafından öldürülmesini kadına şiddet olgusu olarak değil bir magazin haberi gibi sunduğu görülmüştür. Gazeteler uzun yıllar boyunca evli olduğu adamdan şiddet gören Bergen'in aynı kişi tarafından öldürülmesinin sosyal yönü ile ilgilenmemiş konuyu bir kriminal haber olarak sunmuştur. Ana akım medyanın dışında daha farklı bir çizgide yayın yapan ve yayınlarında sosyal sorumluluk anlayışına ve özellikle kadın haklarına özel bir önem veren Cumhuriyet Gazetesi'nin bu konuyu hiç haber yapmaması dikkat çeken bir diğer konu olmuştur. Gazeteler haberi verirken Bergen'in hayatına referanslar yapmışlar ve konu ile ilgili detaylar sanatçının yaşamı üzerinden kesitler sunularak verilmiştir. 8 gazete arasında konuyu en az işleyen gazete Türkiye gazetesi olmuş en yoğun işleyen gazete ise Tercüman Gazetesi olmuştur. Türkiye Gazetesi sanatçının ölüm haberini resmi bir dille sunarken, Tercüman Gazetesi sanatçının annesinin ağzından açıklamalar yapmış, görgü tanıklarının açıklamalarını sunmuştur. Tercüman Gazetesi sanatçının ölümünün ardından 3 gün süren bir yazı dizisi ile sanatçının yaşamını sayfalarına taşımıştır. Gazetelerin tamamı haberi ilk sayfalarından vermişlerdir, Sabah Gazetesi ise haberi manşetten okurları ile paylaşmıştır. Sabah Gazetesi konuyu "Acıların Kadını Öldürüldü" başlığı ile işlerken, Hürriyet Gazetesi "Son Taksit 6 Kurşun" başlığı ile işlemiştir. Gazeteler kullandıkları dilde genellikle Bergen'in "Acıların Kadını" olarak adlandırmışlardır.

Yapılan içerik analizinde araştırılan gazetelerin tüm köşe yazarlarının yazıları incelenmiş ve süreçte sadece bir yazarın bu konuya değindiği görülmüştür. Konuyu sadece Güneş Gazetesi yazarı Yalçın Peksen işlemiş diğer köşe yazarlarının hiç biri konu ile ilgili bir yorum yapmamıştır. İncelenen sekiz gazete içinde sadece bir tane köşe yazarının bu konuya değinmesi diğer gazetelerde hiçbir köşe yazarının konuyla ilgili bir kanaat önderliği yapmaması günümüzde kanayan bir yaranın medya ayağını örneklemektedir.

Bergen'in ölüm haberi araştırma dönemi boyunca yayınlanan gazetelerde en çok işlenen beş haberden bir tanesi olmuştur. Gazetelerin en çok işlediği beş konu tablo 4'deki gibi olmuştur:

	Haber Konusu:
1	Terör haberleri
2	TRT'de yayınlanan "Atlı Karınca" adlı dizideki rüşvet iddiaları
3	Mehmet Ali Erbil'in Nergis Kumbasar'dan boşanması
4	Küçük Emrah'ın ağabeyi Fahri İpek'in vefatı ve cenazesinde Bülent Ersoy'un bayılması
5	Bergen'in eşi tarafından öldürülmesi

Tablo 4. Araştırma Döneminde Gazetelerde en çok işlenen Beş Konu

Şekil 7 Bergen'in Ölüm Haberini İşleyen Köşe Yazarı

Kanaat önderliği yapan köşe yazarlarının Bergen olayını “kadına şiddet” olgusu içinde değerlendirmemesi ve bu konu ile ilgili hiçbir yorumda bulunmaması günümüzün en önemli sorunlarından biri olan “kadına şiddet” ile ilgili medyanın işlevini yerine getiremediğini göstermektedir. Köşe yazarlarının yanında gazetelerin de bu konuyu sıradan bir polisiye haberi gibi okurları ile paylaşması ve konunun “kadına şiddet” yönü ile ilgilenmemesi medyanın bu konudaki bilinçsiz ve ihmalkârlığının örneği olmuştur. Enyüksek tiraja sahip sekiz ana akım medya gazetesinin konuyu işleyiş biçimi incelendiğinde gazetelerin hiç birinin konuya «kadına şiddet» açısından bakmadığı görülmüştür. Gazeteler konuyu acılı bir ifade biçimi ile anlatmışlar ve kaderci bir bakış açısı ile okurlarına aktarmışlardır.

7. Sonuç ve Tartışma

Dünyanın en büyük toplumsal sorunlardan biri olan kadına şiddet dünyada olduğu gibi Türkiye’de de karşımıza çıkmaktadır. Kadınlar cinsiyet ayrımcılığı yaşamakta ve şiddete maruz kalmaktadırlar. Şiddet farklı coğrafyalarda, farklı topluluk ve kültürlerde karşımıza çıkabilmekte ve kadınların toplum içinde yaşam kalitesini düşürmektedir.

Kadına şiddet farklı iş kollarında ve farklı alanlarda karşımıza çıkmaktadır. Şiddetin karşımıza çıktığı alanlardan biri de kadının bir cinsel obje olarak algılandığı, metalaştırıldığı ve ötekileştirildiği eğlence sektörüdür. Eğlence sektörünün alt dalı olan müzik endüstrisinde de kadına şiddet sık sık karşımıza çıkmaktadır. Kadına şiddet müzik endüstrisinde fiziki, psikolojik, cinsel ve ekonomik şiddet gibi farklı biçimlerde yaşanmaktadır. Müzik endüstrisinde bazen taciz olarak karşımıza çıkan kadına şiddet, bazı durumlarda da çok ağır tahribatlara neden olabilecek fiziki şiddet olarak da kendisini göstermektedir.

Müzik endüstrisinde yaşanan ve tarihe geçen en büyük kadına şiddet olaylarından biri Bergen adlı Arabesk müzik sanatçısının genç kızlık döneminden ölümüne kadar yaşadığı şiddet olmuştur. Türkiye’de yaşayan nice kadının başından geçen “kıskançlık” ve “paylaşamama” duygusu yüzünden yaşanan şiddet, Bergen olayında bir kadının önce sakat kalmasına sonra da hayatını kaybetmesine neden olmuştur. 1982 yılında eşi Halis Serbest ile evlenen sanatçı evlilik öncesi ve sonrasında yaşadığı şiddet ile Türkiye’de kadına şiddetin hangi boyutlarda olduğunun en somut göstergesi olmuştur. Toplum tarafından bilinen ve popüler bir kimliğe sahip müzik yorumcusu Bergen eşinden defalarca dayak yemiştir, sahneyi bırakmasını isteyen eşi sözünü geçiremediği Bergen’in vücuduna kezzap attırarak onun bir gözünü kaybetmesine ve sakat kalmasına sebep olmuştur. Bir ayrı bir barışık biçimde devam eden ve içinde şiddetin her boyutunun yer aldığı Bergen’in evliliği ve hayatı 15 Ağustos 1989 gece yarısı eşinin kurşunları ile son bulmuştur.

Dayak ile başlayan kadına şiddet bir cinayet ve bir insanın hayatına mal olmuştur. Türkiye'nin en popüler ve albümü en çok satan sanatçılarından biri olarak topluma mal olmuş bir sanatçının yaşamı boyunca karşı karşıya kaldığı şiddet, Türkiye'de kadına şiddet konusunun savunmasız ve güçsüz Türk kadını için ne kadar büyük bir tehdit olduğunu göstermektedir.

Kadına şiddet olgusunun Bergen örneği üzerinden araştırıldığı bu çalışmada dönemin ana akım medyası olarak bilinen en yüksek tiraja sahip sekiz gazetenin bir haftalık içerikleri araştırılmıştır. Yapılan araştırmada gazetelerin bir sanatçının hayatına mal olan kadına şiddet konusuna vurgu yapmak yerine, konuyu bir magazin haber gibi işlediği görülmüştür. Bu durum kadına şiddetin önlenmesi adına gerekli olan eğitim ve bilinç düzeyinin Türk medyasında ki eksikliğine örnek olmaktadır. Bergen'in eşinden gördüğü şiddet ve onun ölümünü bir polisiye haberi gibi gören ve bu haberi magazinleştirerek sunan ana akım medya "kadına şiddeti önleme" konusunda üstüne düşen toplumu bilinçlendirme görevini yerine getirme konusunda eksik kalmıştır.

Dünya üzerinde kadına en çok şiddet uygulanan sekizinci ülkesi olan Türkiye'de kadına şiddetin önlenmesine yönelik uygulamaların artırılması gerektiği tartışılmaz bir gerçektir. Eğitim ve hukuki düzenlemelerin gerekliliği kadına şiddetin önlenmesi için hem caydırıcı hem de bilinçlendirici bir misyon yaratacaktır. Bergen örneğinde görüldüğü gibi kadına şiddet konusunda hukuki yaptırımların eksikliği bu konuda ki caydırıcılığı yok etmektedir. Hayatı boyunca karısına şiddet uygulayan bir erkek, onu öldürerek fiziki şiddetin en büyüğünü uygulamış fakat kadına şiddet konusunda yaşanan hukuki eksiklikler yüzünden birkaç yıllık hapis cezası aldıktan sonra serbest kalmıştır.

Bu alanda yaşanan bir diğer eksiklikte medyanın üzerine düşen toplumu bilinçlendirme görevidir. Yine Bergen örneğinden hareket edecek olursak 1982 yılından 1989 yılına kadar basında yer alan ve kadına şiddetin adeta simgesi olan Bergen ve eşinin başından geçen olaylar birer magazin haberi gibi sunulmuş ve hiçbir şekilde kadına şiddet konusuna vurgu yapılmamıştır. Haberlerde kadın savunmasız ve zavallı bir figürle temsil edilmiş, aşkı uğruna acı çeken bir kadının her türlü şiddete boyun eğdiğinin mesajı verilmiştir. Erkek ise her türlü fiziki şiddeti uygulayan ve her şiddet sonrasında kadını ve Türk hukuku tarafından addedilen bir simge olarak sunulmuştur.

Bergen'in eşi tarafından öldürüldüğü hafta yayınlanan gazetelerde yer alan hiçbir köşe yazarı bu konuyu Türk kadınına uygulanan şiddet olarak yorumlamamış ve konuya bu bakış açısı ile incelememiştir. İncelenen sekiz gazeteden Cumhuriyet Gazetesinin konuyu hiç haber yapmaması ise didaktik yayıncılık konusunda özel bir

misyona sahip bu gazete adına eleştirilmesi gereken bir diğer konudur. İçeriğine magazini katmadan sadece habercilik yaparak toplumda farklı bir yerde konumlanan Cumhuriyet Gazetesi dahi Bergen olayını kadına şiddet ile özdeşleştirememiş ve bu konu aracılığı ile toplumsal bir yara olan “kadına şiddet” i kamuoyuna taşımamıştır. Araştırma kapsamı içinde yer alan gazetelerden Türkiye Gazetesi olayı standart bir cinayet haberi gibi işlemiş, kalan diğer gazeteler ise olayı biraz dramatize ederek biraz da magazinleştirerek okurlarına sunmuştur.

Bergen olayının Türk medyasında ancak yıllar sonra, 2010 yılında “kadına şiddet” olarak yorumlanması, bu konudaki bakış açısının ne kadar yavaş geliştiğinin göstergesi olmuştur. 2010 yılında modacı Özgür Mansur’un düzenlediği defileye bir gözü kapalı çıkan mankenler Bergen olayı aracılığı ile kadına şiddeti protesto etmişlerdir. Bu defile konunun ilk kez medyada “kadına şiddet” kapsamında işlenmesine neden olmuştur. Mansur’un düzenlediği defile vasıtasıyla yıllar sonra gündeme gelen Bergen ve “kadına şiddet” konusu önemli ana akım medya mecralarında da ilk kez bu bakış açısı ile işlenmiştir. Gecikmişse olsa 11 yıl sonra “kadına şiddet” konusunun Bergen örneğinden hareket edilerek tekrar gündeme getirilmesi medyanın bu alanda daha duyarlı olması gerektiğini ve toplumu bilinçlendirmede daha aktif olması gerektiğini göstermiştir.

25 yıl önce yaşanan Bergen olayı kadına şiddet konusunun medyadaki işleniş eksikliğini tartışmaya açmıştır. Kadına şiddetin önlenmesi için toplumsal bilinç yaratma da medyaya düşen misyon zannedildiğinin de üstünde bir değer taşımaktadır. Bergen Türkiye’de şiddet gören binlerce kadından sadece bir tanesidir. Topluma mal olan bir kadının maruz kaldığı şiddeti dahi sosyal sorumluluk çerçevesinde haber yapamayan bir ana akım medya bu toplumsal yara başta olmak üzere diğer toplumsal sorunların da çözülmesinde rol belirleyici olamayacaktır. Bu durum medyanın sahip olduğu sorumlulukların tekrar gözden geçirilmesi gerektiğini tartışmaya açmaktadır.

Kadına yönelik şiddet haberlerinin ana akım medyada daha duyarlı ve didaktik bir şekilde işlenmesi ve toplumsal anlamda yol gösterici bir yayıncılık çizgisinin izlenmesi gerekmektedir. Ayrıca bu konuda ki hukuki uygulamaların daha caydırıcı bir noktaya getirilmesi ve kadına şiddet uygulayanların caydırıcı cezalarla cezalandırılması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- And, M. (2000). 40 Gün 40 Gece Osmanlı Düğünleri, Şenlikleri, Geçit Alayları, İstanbul: Creative Yayıncılık.
- Argan, M. (2007) Eğlence Pazarlaması, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Avşar (2005). RTÜK Paneli, Medyada Şiddete Duyarlılık, Ankara: Başbakanlık Basımevi.
- Aytaç, Ö. (2004). "Kapitalizm ve Hegemonya İlişkileri Bağlamında Boş Zaman", Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 28.
- Bozkurt, S. (1989), Günaydın Gazetesi, Sabahat Çakır Röportajı, 17 Ağustos 1989, s.3
- Erdal, C. (2012). Medyanın Efendisi Şiddet , İstanbul: Doruk Yayınları
- Günaydın (1989). "Bergen'in Son sözü 'Sana Dönmem Oldu', 16 Ağustos 1989, s.3
<http://www.cnbee.com>, Erişim Tarihi: 07 Kasım 2013.
- <http://www.michaelshow.net> , Erişim Tarihi: 15 Kasım 2013.
- http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.527a3eae113938.32490105 (Erişim Tarihi: 06.11.2013)
- Hürriyet (1982), 2 Kasım 1982 , s.4
- Hürriyet (2006), Erdal İpekeşen Köşe Yazısı, 19 Kasım 2006, s.7
- Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü (2009). Türkiye'de Kadına Yönelik Aile içi Şiddet, Ankara: T.C. Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü.
- Karal, D. Ve Aydemir, E. (2012). Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet, İstanbul: USAK Raporu.
- Nutku, Ö. (1997) Eski Şenlikler: İstanbul Armağanı: Gündelik Hayatın Renkleri, İstanbul:İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür İşleri Daire Başkanlığı Yayınları.
- Özdemir, N. (2005). Cumhuriyet Dönemi Türk Eğlence Kültürü, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Özdemir, N. (2009). "Kültür Ekonomisi ve Endüstrileri ile Kültürel Miras Yönetimi İlişkisi" Milli Folklor, Yıl: 21, Sayı: 84.
- TDK, Güncel Türkçe Sözlük,
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.527a3eae113938.32490105 (Erişim Tarihi: 06.11.2013)
- Tok, H. (2012) , Acıların Kadını , B.1-7 , <http://hakantok.blogspot.com> , 21 Kasım 2012.
- Varol, S. F. (2012). "Kitle İletişim Araçlarındaki Eğlence İçeriklerine İlişkin Kuramsal Yaklaşımlar Hakkında Bir Değerlendirme" İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 43.
- World's Women Report (2010). United Nations.
- İncelenen Gazeteler (15-22 Ağustos 1989):
Cumhuriyet Gazetesi
Güneş Gazetesi
Günaydın Gazetesi
Hürriyet Gazetesi
Sabah Gazetesi
Milliyet Gazetesi
Tercüman Gazetesi
Türkiye Gazetesi